Voorwoord

Van de voorzitter

Komende vrijdag 15 januari wordt belangrijk voor de GBB en haar leden. Op die dag houden we een fakkeloptocht in de stad Groningen, te beginnen op de Vismarkt, 19:30 uur. Dan moeten we laten zien dat de daling van de gasproductie naar 27 miljard kuub per jaar ons nog lang niet ver genoeg gaat.

Het is belangrijk dat veel mensen meelopen, nóg belangrijker dan de fakkeloptocht van vorig jaar.
Na de stapsgewijze daling van de gasproductie in het afgelopen jaar zou de Tweede Kamer en de rest van Nederland kunnen denken dat die Groningers geen reden tot klagen meer hebben en daarom niet verder moeten zeuren.

Daarom vragen we jullie allemaal dringend: *kom en loop mee!*

Kom en laat zien dat het menens is. Kom voor jezelf of voor al die andere mensen met onoplosbare schade, voor al die mensen die vast zitten in onverkoopbare huizen. Kom voor al die mensen die zich onveilig voelen en wier toekomst verzuurd is.

Kom daarom alsjeblieft! Neem je kinderen, familie en buren mee. Wees solidair en zet voor even die al te nuchtere Groningse pet af.
Een aantal Kamerleden, die dan in Groningen zijn, hebben toegezegd mee te lopen.

Jelle van der Knoop
voorzitter

In deze nieuwsbrief

Ledenraadpleging..... pagina 2
WOB-verzoek (opnieuw: wordt vervolgd?)..... pagina 4
Fakkeloptocht (15 januari, Vismarkt 19.30 uur, Groningen)..... pagina 5
Wees geen kniepert (actie m.b.t. de waardervermeerderingsregeling)..... pagina 6
4.000 euro (kan het nog?) ..... pagina 7
Zijn NAM-onderzoeken nog wel serieus te nemen (een kritische reflectie)..... pagina 7
Er komt een GBB-krant! (aankondiging)..... pagina 10
Colofon ..... pagina 11

Ledenraadpleging

GBB al dan niet in de maatschappelijke stuurgroep?

Het bestuur heeft, na het nodige wikken en wegen, het voornemen om in de Maatschappelijk Stuurgroep (MS) plaats te nemen. Zoals aangekondigd in de Nieuwsbrief zal het bestuur van de GBB, dit voornemen ter goedkeuring aan de leden voorleggen.

De vraagstelling aan de leden luidt:

Op basis van de hieronder weergegeven overwegingen heeft het bestuur besloten deel te nemen aan de maatschappelijke stuurgroep. Bent u het eens of niet eens met dit besluit?

In de komende week krijgen de leden van de GBB een e-mail met daarin een link om de stem uit te brengen. Leden zonder een e-mailadres krijgen een brief. Elk lid kan 1 stem uitbrengen.

Toelichting op het voornemen

Als GBB-bestuur willen we ervoor zorgen dat de gevolgen van de gaswinning geminimaliseerd worden en onze veiligheid weer gegarandeerd is. Hiervoor zetten we ons in op meerdere fronten, zo men wil schaakborden. Zo spelen we op het juridische bord, het actiebord en op het overlegbord én proberen we met publicaties en ons steeds bredere netwerk, politiek en publiek van de problemen rond de gaswinning te doordringen.

Eén van onze speelvelden is dus het overleg. Zoals bekend hebben we als GBB-bestuur de laatste twee maanden van 2015 deelgenomen aan de maatschappelijke stuurgroep (MS) *in oprichting* van de Nationaal Coördinator Groningen (NCG), Hans Alders. Per 1 januari 2016 start de echte MS.

Na interne discussies ziet het bestuur unaniem meer voordelen dan nadelen in een deelname van de GBB in de MS, al zijn wij er ons terdege van bewust dat tegenover elk argument ‘pro’ – om zitting te nemen in zo’n stuurgroep – een argument ‘contra’ kan worden gegeven.
Bij onze overwegingen hebben we onze eerdere ervaringen met de Dialoogtafel zwaar mee laten wegen. De Dialoogtafel was, zoals bekend, een zeer brede tafel waar naast de maatschappelijke organisaties zowel het ministerie van Economische Zaken (EZ), de NAM, als de bestuurlijke partijen (provincie en gemeenten) deel van uitmaakten. De Dialoogtafel werd een zekere beleidsmakende functie toebedacht en was gericht op consensus. Dat betekende ook dat de uitkomsten de deelnemende organisaties “bond” en dat er met één mond naar buiten toe moest worden gesproken.

De structuur en rol van de MS is volstrekt anders. De MS adviseert, gevraagd en ongevraagd, Hans Alders. In de MS zit de GBB, als grootste bewonersorganisatie, plus de partijen verenigd in het Gasberaad. De GBB zal in de MS als een oppositionele partij de plannen van de NCG kritisch benaderen teneinde de belangen van haar leden zo goed mogelijk te behartigen.
Naast de MS heeft de NCG ook een bestuurlijke stuurgroep (BS) ingericht. Hierin zitten de bestuurlijke partijen (provincie, gemeenten).

Onze doorslaggevende argumenten om wel deel te nemen in de maatschappelijke stuurgroep (MS) zijn:

1. *Behoud van onze onafhankelijke positie als bewonersorganisatie*

De rol van de MS is helder: adviseren. Wij zullen geen verantwoordelijkheid dragen voor de besluiten van Hans Alders. In tegenstelling tot de Dialoogtafel streeft de MS geen consensus na.

2. *Invloed*

Adviezen kunnen gevraagd en ongevraagd worden gegeven. Ook de diverse regelingen in het gaswinningsgebied staan op de agenda van het MS. De GBB heeft dan de mogelijkheid al in de conceptfase invloed uit te oefenen. De bijeenkomsten van de MS geven ons de mogelijkheid om Hans Alders van dichtbij zeer kritisch te volgen, te bevragen en te adviseren.

3. *Platform*

De MS is een plek bij uitstek om onze mening naar buiten toe kenbaar te maken, naast de andere kanalen die we gebruiken (website, media, lobby, nieuwsbrief).

4. *Informatie*

Deelname aan de MS geeft de mogelijkheid om maximaal op de hoogte te zijn van alle officiële informatie. De MS krijgt dezelfde informatie als de bestuurlijke werkgroep (BS).

Evaluatie deelname aan de MS

Dit voorgenomen besluit heeft het bestuur op 9 januari besproken met de Klankbordgroep van de GBB. Deze was het in grote meerderheid eens met de overwegingen van het bestuur. De Klankbordgroep heeft er daarbij nadrukkelijk voor gepleit de onafhankelijkheid van de GBB te bewaken.

De inzet en het resultaat van de GBB in de MS wordt eenmaal per jaar geëvalueerd door het bestuur, samen met de Klankbordgroep, voor het eerst eind 2016.

Tussentijds zal het bestuur regelmatig met de Klankbordgroep de effectiviteit van haar bijdragen in de maatschappelijke stuurgroep bespreken. Belangrijk is daarbij of de GBB de juiste informatie tijdig ontvangt, of de adviezen en opmerkingen van de GBB in de MS invloed hebben en of de GBB wellicht "misbruikt" wordt door de beleidsbepalers voor de legitimering van hun beleid.

Status van de ledenraadpleging
De uitkomst van de ledenraadpleging is bindend voor het bestuur. Bij een meerderheid voor deelname in de MS gaat het bestuur deelnemen, bij een meerderheid tegen niet.

WOB-verzoek

GBB overweegt opnieuw beroep

De GBB had eerdere bezwaar gemaakt tegen de beperkte invulling van het ministerie van EZ op het WOB-verzoek. De Rechtbank Noord-Nederland oordeelde op 16 oktober 2015 dat minister Henk Kamp alsnog relevante documenten openbaar moet maken die de basis vormden voor het gaswinningbesluit van 13 maart 2014.

De minister gaf aan in beroep te zullen gaan tegen het oordeel van de Rechtbank. Op de *allerlaatste* dag dat hij beroep kon instellen, 30 november, liet de minister echter per brief aan de GBB het volgende weten
"Inmiddels is mij bij nader onderzoek gebleken dat niet alle op het ministerie aanwezige stukken zijn betrokken bij mijn eerdere besluitvorming op uw verzoek, hetgeen ik zeer betreur. Ik laat u binnen twee weten een nieuwe beslissing op bezwaar toekomen […]"

Henk Kamp heeft op 15 december 2015 een nieuw besluit genomen. En opnieuw een aantal documenten ter beschikking gesteld.

Ook in het huidige besluit worden ons echter – al dan niet op discutabele gronden – tal van documenten onthouden en wordt er van alles weggelakt…. immers, de persoonlijke mening van een medewerker van zijn ministerie moet gewaarborgd worden, dat is privacy.
Het belang van de Groningers (wier privacy nota bene op grote schaal geschonden wordt door een bedrijf dat gewoon via de muren het huis binnendringt) is hieraan ondergeschikt!
En waar blijft de beloofde transparantie?

We overwegen opnieuw in beroep te gaan. De minister vraagt erom…..

Fakkeloptocht 'Gas Terug'

Een gratis feeërieke manifestatie in Groningen op vrijdag 15 januari 2015 om 19.30 uur, vertrekpunt: Vismarkt. Doel: verdergaande gasreductie!

Half december besloot minister Kamp om 27 miljard kubieke meter gas per jaar te winnen. Willen we hier veilig(er) kunnen wonen, dan moet de hoeveelheid jaarlijkse gaswinning veel verder naar beneden. Dat zegt niet alleen de GBB maar ook het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM). Want volgens het SodM neemt bij een winning van 27 miljard kuub het aantal bevingen en de sterkte daarvan nog steeds toe. De GBB houdt vast aan het advies van het Staatstoezicht op de Mijnen van januari 2013: minder dan 12 miljard kubieke meter gas per jaar winnen.

Stapsgewijs gaan we langzaam naar beneden. Te langzaam en ook nog eens met veel tegenzin vanuit het kabinet. In de derde week van januari 2016 wordt er in de Tweede Kamer gesproken over dit nieuwe gasbesluit.
De GBB geeft niet op en zal doorgaan met het gevecht voor onze veiligheid. Wij doen dat juridisch, maar ook in de publieke ruimte. Daarom initieert en organiseert de GBB samen met Milieudefensie op vrijdag 15 januari 2016 een demonstratieve fakkeloptocht in Groningen.
Andere organisaties worden uitgenodigd om ook deel te nemen aan deze demonstratieve fakkeloptocht.

Komt allen!

Zie ook op https://www.facebook.com/events/472866122917541/

Actie 'Wees geen Kniepert'

Groningse organisaties lanceren petitie voor behoud waardevermeerderingsregeling: 'Wees geen Kniepert.'

Een breed platform van Groningse politieke partijen en maatschappelijke organisaties lanceren aankomende donderdag een petitie om de waardevermeerderingsregeling te behouden. Via een ludieke digitale nieuwjaarskaart kunnen mensen de petitie ondertekenen en minister Kamp en de regeringspartijen oproepen om geen kniepert te zijn en de regeling niet af te schaffen. De minister wil af van de regeling waarmee slachtoffers van aardbevingsschade aanspraak kunnen maken op compensatie.
De petitie wordt gesteund door onder andere de Groninger Bodem Beweging, Milieudefensie, de SP, PvdA, GroenLinks, Partij voor de Dieren, Groninger Belang en de Partij voor het Noorden.
SP-fractievoorzitter en initiatiefnemer Sandra Beckerman: "Deze regeling voor mensen met schade aan hun huis is geen luxe, maar een compensatie voor veel leed. De regeling is hard nodig omdat het huizen energiezuiniger maakt en energiebesparing is hard nodig om de gaskraan verder dicht te draaien. Stopzetten van de regeling toont wat ons betreft weinig ruimhartigheid en is ook nog eens oliedom."
Jelle van der Knoop, voorzitter van de Groninger Bodem Beweging: “Aan de argumenten voor de waardevermeerderingsregeling is niets veranderd. Waarom dan stoppen? Aan de Dialoogtafel, waar EZ ook aan zat, zijn er heldere afspraken gemaakt over continuering van de regeling. Minister Kamp acht zich hier niet aan gebonden. 'Herstel van vertrouwen', een wassen neus!”

Tijdens de demonstratieve fakkeltocht 'Gas Terug' op 15 januari zullen de organisaties ook papieren nieuwjaarskaarten verspreiden en daarmee handtekeningen ophalen.
Via de website **www.weesgeenkniepert.nl** kan de digitale kaart binnenkort worden ondertekend en worden gedownload.

Het GBB bestuur roept de leden op de kaart te downloaden en de petitie te ondertekenen.
Stuur die Kniepert een kaartje!

De 4.000-euro-regeling per 1 januari 2016

Welke mogelijkheden zijn er nu nog?

De Tijdelijke Regeling Waardevermeerdering staat alleen nog open tot 31 januari 2016 voor woning-bezitters met meer dan 1.000 euro erkende schade. Ongeacht de gemeente waarin de woning ligt.

- Is de schade van meer dan 1.000 euro al erkend? Dien de aanvraag in bij SNN voor 31 januari 2016.
- Is de schade wel al gemeld, maar nog niet erkend? Dien na erkenning van de schade van meer dan 1.000 euro binnen een maand de aanvraag bij SNN.
- Is de schade nog niet gemeld? Meld de schade voor 31 januari 2016 bij het CVW, en dien, na erkenning van de schade van meer dan 1.000 euro, binnen een maand de aanvraag in bij SNN.

Zie http://www.snn.eu/waardevermeerdering/

Zijn NAM-onderzoeken nog wel serieus te nemen?

Een kritische reflectie

De GBB wordt door het SodM bevestigd in haar kritische en wantrouwende houding ten opzichte van onderzoeken door de NAM. De GBB zet op een rij wat het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) zoal vindt van de NAM-onderzoeken van eind oktober en begin november 2015.
Je wordt er niet vrolijk van!

Inwoners van het gaswinningsgebied, i.c. de Groninger Bodem Beweging (GBB), staan op basis van historische ervaringen uiterst kritisch en wantrouwend tegenover de 'onafhankelijke' onderzoeken geïnitieerd door de NAM. Maar is dit eigenlijk wel terecht? Kan het zijn dat de GBB haar oordeel teveel laat beïnvloeden door achterdocht ten opzichte van de schadeveroorzaker NAM?
Mogelijk, maar laten we daarom eens kijken naar wat het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) vindt van de NAM-onderzoeken die eind oktober en begin november 2015 bij het SodM zijn ingediend.
Zie https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2015/12/18/advies-sodm-bijlage-6

De belangrijkste opmerkingen van het SodM over de NAM onderzoeken zijn:

Productieniveau en bevingen

1. "De metingen bevestigen dat het aantal aardbevingen en de regionale verdeling van de bevingen beïnvloed worden door de hoogte en verdeling van de gasproductie. Als de gasproductie afneemt, neemt daardoor het aantal bevingen af en vermindert de kans op sterke bevingen." (SodM, 4).

2. Bij een productieniveau van 27 miljard en ook bij 21 miljard zal het aantal aardbevingen en daardoor het seismisch risico, in de komende 5 jaar (en ook nog in de jaren daarna) naar verwachting toenemen (SodM, 5).

Commentaar GBB: Eindelijk levert de NAM zelf data die een bevestiging zijn van hetgeen in het bevingsgebied al ervaren wordt. En deze data zijn een ondersteuning van het al jarenlang door de GBB gevoerde pleidooi om naar minder dan 12 miljard kuub gaswinning te gaan (zie advies: SodM van januari 2013). Immers, minder gaswinning = kleiner aantal bevingen en ook minder hevige bevingen.

3. De NAM beschouwt een productieniveau van 33 miljard voor de periode 2016-2021 als een verantwoord niveau van gaswinning, omdat de versterkingsoperatie van 4000 huizen die daaraan verbonden is binnen 5 jaar is te realiseren (SodM, 5).
   Het SodM komt echter tot de conclusie, dat dit aantal van 4000 zeer onzeker is. In werkelijkheid zou het veel hoger kunnen uitvallen. Bovendien zal bij een productieniveau van 33 miljard ook na 2021 nog een lange periode van versterking nodig zijn en niet kunnen worden voldaan aan de vastgestelde veiligheidsnorm (SodM, 5).

Commentaar GBB: De conclusie is dat bij de NAM veiligheid niet centraal staat. Gas winnen en zoveel mogelijk is het enige dat telt en het onderzoek staat in dienst daarvan.

Omslagpunt veiligheid inwoners

4. SodM heeft in juni 2015 geadviseerd om de NAM te laten bepalen “bij welke combinatie van jaarproductie, productieverdeling en gebouwenversterking het omslagpunt ligt naar een veiligheidsniveau dat voldoet aan de vastgestelde norm”. “De NAM heeft dit advies niet opgevolgd. De NAM focust op een productieniveau van 33 miljard.” (SodM, 5)

Commentaar GBB: Minder parlementair uitgedrukt: de NAM lapt de vraag van het SodM gewoon aan zijn laars en doet gewoon niet wat er gevraagd wordt. De vraag van de GBB is dan natuurlijk: waarom doet de NAM dit niet? Dit voedt direct het wantrouwen.

Seismisch dreiging en risico

5. “De analyse van het seismisch risico van de NAM gaat vooral over de veiligheid: de kans dat mensen gevaar lopen door het bezwijken van de woningen. (..) De Mijnbouwwet geeft echter aan dat er ook maatregelen moeten worden genomen om schade aan gebouwen te beperken of te voorkómen.”(SodM, 5)

Commentaar GBB: door te focussen op veiligheid (in de betekenis van de kans dat je sterft als gevolg van een aardbeving) wordt de versterkingsopgave van woningen voor de NAM beperkt. Teneinde schade te voorkómen zouden veel meer huizen versterkt moeten worden.

Hieruit blijkt dat de NAM de risico's voor bewoners gewoonweg niet serieus neemt en niet aan haar wettelijke plichten voldoet.

6. Vanwege de uitgangspunten van het NAM onderzoeksmodel zou er mogelijk een onderschatting kunnen zijn van de daadwerkelijke seismisch dreiging en risico (SodM, 29).

Commentaar GBB: De vraag is: hoe zwaar weegt minister Kamp deze conclusie van het SodM en wat doet hij hiermee? De GBB wijst hierbij op het Rapport van de Onderzoeksraad voor de Veiligheid met als conclusie 'de veiligheid van de Groningers stond nooit centraal'.

Bodemdaling

7. De NAM vindt geen verandering in de bodemdaling in het centrale gebied na de sterke productie afname in januari 2014. Uit de controle studies van de TU Delft en CBS blijkt dit juist wel. "SodM heeft geen redenen om te twijfelen aan de resultaten van de analyses die ter controle door de TU Delft en CBS zijn uitgevoerd (..) "(SodM, 18).

Commentaar GBB: het NAM onderzoek is op dit punt dus ondeugdelijk en haar conclusies zijn tendentieus.

Seismiciteit

8. "De door NAM toegepaste analysetechnieken om trendbreuken vast te stellen veronderstellen een homogene ruimtelijke verdeling van de bevingen en een Poisson-verdeling in tijd. Beide veronderstellingen zijn niet realistisch en blijken een grote invloed te hebben op de door NAM verkregen resultaten. De door de CBS en TNO toegepaste analysetechnieken kennen deze beperkingen niet" (SodM, 24).

Commentaar GBB: De NAM doet dus verkeerde veronderstellingen met een grote invloed op de resultaten, die vervolgens in het voordeel van de NAM uitpakken.
Dodelijke kritiek van SodM op het NAM onderzoek.

Grondversnellingen

9. "De (internationale) experts plaatsen kanttekeningen bij de uitgangspunten voor de modellering (door de NAM) van de grondversnellingen voor grotere magnitude bevingen (M > 4.0) (..) (SodM, 27). (..) Geconstateerd wordt dat dit voor Groningen voor bevingen met grotere magnitude resulteert in veel lagere grondversnellingen dan elders in de wereld voor vergelijkbare bevingen wordt waargenomen, zelfs als daarbij rekening wordt gehouden met de verschillen in lokale bovengrond. (..) Deze constateringen zouden kunnen betekenen dat de dreiging en daarmee het risico op dit moment onderschat worden" (SodM, 28).

Commentaar GBB: opnieuw valt een modellering van de data, waar internationaal kritiek op is, in het voordeel van de NAM uit. En laat nu juist het verstevigingsprogramma gebaseerd worden op die wellicht onderschatte grondversnellingen. Risico's worden onderschat en hierdoor de verstevigingskosten gedrukt. Het riekt naar manipulatie van het onderzoek.

Overlijdensrisico

10. “De risicoberekeningen van de NAM zijn uitgevoerd voor alle ongeveer 150.000 gebouwen waarin regelmatig mensen verblijven. Schuren, bijgebouwen, etc. waarin individuen zich slechts heel beperkt ophouden (ongeveer 110.000) zijn van de analyse uitgesloten. Ook gebouwen die ook zonder aardbevingen al ver onder de bouwnorm vallen zijn buiten de analyse gelaten. Om hoeveel gebouwen dit gaat en wat het risico voor de inwoners is, heeft de NAM niet geadresseerd.” (SodM, 30).

Commentaar GBB: hoe weet de NAM dat men in de schuren, bijgebouwen etc. maar beperkt aanwezig is? En impliceert deze benadering dat men deze gebouwen betreedt op eigen risico? Gezien het grote aantal zal dit zeker impact hebben op het overlijdensrisico. Nog merkwaardiger is om gebouwen die onder de bouwnorm vallen buiten de analyse te houden, terwijl de bewoners van deze panden juist het meeste risico lopen. Wederom een tendentieuze benadering in het voordeel van de geldbuidel van de NAM. Het heeft weinig met wetenschap te maken.

Overigens zijn er nog heel veel schakeringen van droefheid anders dan overlijden ten gevolge van een beving; te denken valt aan botbreuken, inwendig letsel, wonden etc. Maar de risico's daarop worden niet in de analyse meegenomen.

Conclusie

Het SodM kraakt de NAM-onderzoeken en bevindingen van november 2015 op een dusdanige krachtige wijze af, dat de geloofwaardigheid van NAM-onderzoek nog meer is afgenomen. De negatieve ervaringen van het verleden met NAM onderzoeken blijken helaas nog steeds realiteit.
De GBB stelt al jaren, dat onderzoek naar gaswinning daadwerkelijk onafhankelijk zou moeten zijn. Dus volledig los van de NAM, ook wat betreft de dataverzameling. Bovenstaande bevindingen van het SodM ondersteunen dit nog eens. Reden genoeg voor de GBB om zeer kritisch te blijven. Het wantrouwen wordt helaas voortgaand gevoed door de NAM.

Aankondiging GBB krant

Er komt een GBB-krant!

Deze wordt in een oplage van 30.000 stuks omstreeks 16 januari huis-aan-huis in het gebied ‘Groot-Loppersum’ verspreid. Een nee-sticker op de brievenbus? Bij de supermarkten en boekwinkels liggen ze gratis. Ook op het kantoor van de GBB is een exemplaar verkrijgbaar tijdens openingstijden.

Aantal leden GBB

De GBB heeft op 1 januari 2016 3.112 leden. Elk lid is welkom!
Een goed voornemen nodig, voor het nieuwe jaar? Word lid van de GBB.
Meld je aan op http://www.groninger-bodem-beweging.nl/gbb/word-lid

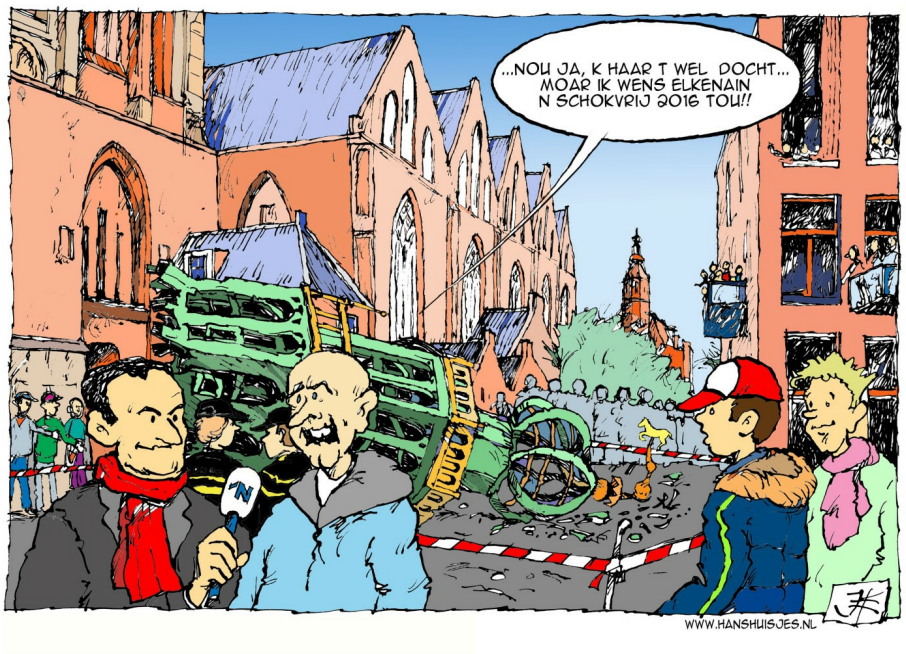

Contributie 2016

Graag niet spontaan overmaken!
Wacht s.v.p. op de nota, die komt in de derde week van januari, per e-mail!

Openingstijden kantoor GBB
Het kantoor (in het Stationsgebouw Loppersum) is geopend op
- maandagochtend van 9.30 tot 11.30 uur
- woensdagmiddag van 14.00 tot 16.00 uur.

Op nationale feestdagen en tijdens vakanties is het kantoor gesloten.

Contact GBB
Mailcontact heeft de voorkeur. Het e-mailadres is: contact@groninger-bodem-beweging.nl
Telefonische bereikbaarheid tijdens openingstijden kantoor op maandagochtend van 9.30 tot 11.30 uur en op woensdagmiddag van 14.00-16.00, via 06- 21 61 50 80.
NB De pers kan bellen naar 06-17 26 82 47. Bij voorkeur tijdens kantoortijden.